

Briselē, 2024. gada 3. decembrī
(OR. en)

16475/24

Starpiestāžu lieta:
2024/0306(NLE)

FRONT 326
COWEB 200
MIGR 450

PRIEKŠLIKUMS

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2024. gada 28. novembris
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2024) 546 final
Temats:	Priekšlikums - PADOMES LĒMUMS par to, lai Eiropas Savienības vārdā parakstītu un provizoriski piemērotu Nolīgumu starp Eiropas Savienību un Bosniju un Hercegovinu par operacionālajām darbībām, ko Bosnijā un Hercegovinā veic Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2024) 546 final.

Pielikumā: COM(2024) 546 final

Briselē, 28.11.2024.
COM(2024) 546 final

2024/0306 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

**par to, lai Eiropas Savienības vārdā parakstītu un provizoriski piemērotu Nolīgumu
starp Eiropas Savienību un Bosniju un Hercegovinu par operacionālajām darbībām, ko
Bosnijā un Hercegovinā veic Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra**

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Viens no Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūras ("Aģentūra") uzdevumiem ir sadarboties ar trešām valstīm attiecībā uz jomām, uz kurām attiecas Eiropas Robežu un krasta apsardzes regula (Regula (ES) 2019/1896), "tostarp veicot robežu pārvaldības vienību iespējamu operacionālo izvietošanu trešās valstīs"¹. Konkrēti, Aģentūrai, kas ir daļa no Eiropas Robežu un krasta apsardzes, ir jānodrošina Eiropas integrētu robežu pārvaldība², kuras viens no komponentiem ir sadarbība ar trešām valstīm jomās, uz kurām attiecas Regula (ES) 2019/1896, jo īpaši koncentrējoties uz kaimiņos esošām trešām valstīm un neatbilstīgas migrācijas izcelsmes vai tranzīta valstīm³. Aģentūra, ciktāl tas vajadzīgs tās uzdevumu izpildei, var sadarboties ar trešo valstu iestādēm, kas ir kompetentas jautājumos, uz kuriem attiecas šī regula⁴, un var veikt darbības saistībā ar Eiropas robežu integrēto pārvaldību kādas trešās valsts teritorijā, ja minētā trešā valsts tam piekrīt.

Saskaņā ar Regulas (ES) 2019/1896 73. panta 3. punktu apstākļos, kuros no Eiropas Robežu un krasta apsardzes pastāvīgā korpusa nepieciešama robežu pārvaldības vienību izvietošana trešā valstī, kur vienību dalībnieki īstenos izpildpilnvaras, Savienība noslēdz ar attiecīgo trešo valsti statusa nolīgumu. Šādam statusa nolīgumam vajadzētu būt balstītam uz paraugu, ko Komisija izstrādājusi saskaņā ar tās pašas regulas 76. panta 1. punktu. Komisija šo paraugu pieņēma 2021. gada 21. decembrī⁵.

Bosnija un Hercegovina joprojām ir svarīga tranzītvalsts migrantiem, kas vēlas ceļot uz Eiropas Savienību caur Rietumbalkānu valstīm. No 2024. gada janvāra līdz septembrim pie Eiropas Savienības ārējām robežām Rietumbalkānu maršrutā tika reģistrēti gandrīz 17 000 neatbilstīgas robežšķērsošanas mēģinājumu gadījumi, no kuriem aptuveni 90 % tika konstatēti pie Horvātijas robežas ar Bosniju un Hercegovinu. Bosnijas un Hercegovinas darbību rezultātā šajā posmā tika atklāti arī vairāk nekā 5000 papildu šķērsošanas mēģinājumu gadījumi.

Cilvēki, kas neatbilstīgi pārvietojas, vēl aizvien ir cilvēku kontrabandā iesaistīto organizētās noziedzības grupējumu mērķi un ir pakļauti liela cilvēktiesību pārkāpumu riskam. Neatbilstīgas ieceļošanas gadījumu skaita pieaugums un no tā izrietošais patvēruma pieteikumu skaita pieaugums rada ievērojamu spiedienu uz dažām dalībvalstīm, tāpēc ir vajadzīga kopīga un koordinēta rīcība Savienības līmenī, pamatojoties uz pakta solidaritātes un taisnīga atbildības sadalījuma principiem.

Komisija 2017. gadā sāka sarunas ar Bosniju un Hercegovinu par statusa nolīgumu, pamatojoties uz iepriekšējo Eiropas Robežu un krasta apsardzes regulu (Regula (ES) 2016/1624). Sarunas tika sekmīgi pabeigtas, un 2019. gada janvārī Komisija un Bosnija un Hercegovina parafēja statusa nolīguma projektu. Taču statusa nolīgums netika tūlīt pat parakstīts, un dažus mēnešus pēc nolīguma parafēšanas iepriekš minētā regula tika atcelta un aizstāta ar Regulu (ES) 2019/1896.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2019/1896 (2019. gada 13. novembris) par Eiropas Robežu un krasta apsardzi 10. panta 1. punkta u) apakšpunkts.

² Regulas (ES) 2019/1896 71. panta 1. punkts.

³ Regulas (ES) 2019/1896 3. panta 1. punkta g) apakšpunkts.

⁴ Regulas (ES) 2019/1896 73. panta 1. punkts.

⁵ Paziņojums COM(2021) 829 "Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 13. novembra Regulā (ES) 2019/1896 par Eiropas Robežu un krasta apsardzi un ar ko atceļ Regulas (ES) Nr. 1052/2013 un (ES) 2016/1624 minētais statusa nolīguma paraugs".

Ņemot vērā to, ka Bosnija un Hercegovina ir kaimiņos esoša trešā valsts, kas joprojām ir svarīga neatbilstīgas migrācijas tranzīta valsts, sadarbībai starp Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūru un Bosnijas un Hercegovinas robežpoliciju joprojām ir tikpat liela vērtība kā jebkad agrāk. Statusa nolīgums, kura pamatā ir Regula (ES) 2019/1896, ļautu izvietot Eiropas Robežu un krasta apsardzes pastāvīgā korpusa vienības uz Bosnijas un Hercegovinas robežām, tostarp ar valstīm, kas nav Eiropas Savienības dalībvalstis, un tādējādi atbalstītu valsts robežpoliciju ar mērķi nodrošināt, ka ikviens, kas ieceļo valstī, to dara saskaņā ar attiecīgajiem tiesību aktiem.

Komisija 2022. gada 18. novembrī saņēma Padomes atļauju sākt sarunas ar Bosniju un Hercegovinu, kā arī ar Melnkani, Serbiju un Albāniju par nolīgumu par operacionālajām darbībām, ko minētajās valstīs veic Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra (t. i., par statusa nolīgumu uz Regulas (ES) 2019/1896 pamata). Komisija 2022. gada 30. novembrī rīkoja sanāksmi ar četrām iepriekš minētajām valstīm, un sanāksmē tika uzsvērti statusa nolīguma parauga galvenie jaunie elementi. Eiropas Komisija 2024. gada 23. maijā, 16. jūlijā un 6. septembrī (videokonferencē) un 2024. gada 18. septembrī (Sarajevā) Eiropas Savienības vārdā rīkoja oficiālas sarunas ar Bosniju un Hercegovinu par nolīguma noslēgšanu. Padome ar attiecīgo darba grupu starpniecību tika regulāri informēta par šo sarunu gaitu. Komisija uzskata, ka Padomes sarunu norādēs izvirzītie mērķi ir sasniegti un nolīgums ir Savienībai pieņemams.

Salīdzinājumā ar statusa nolīguma paraugu apspriestajā tekstā ir paredzēts papildu noteikums par Bosnijas un Hercegovinas robežpolicijas iekšējo apstiprināšanas procedūru attiecībā uz operatīvajiem plāniem (4. panta 3. punkts); ģeogrāfiskā diapazons, kurā pastāvīgais korpus var veikt savus uzdevumus, ierobežojums atbilstīgi Bosnijas un Hercegovinas robežpolicijas teritoriālajai jurisdikcijai (10. panta 3. punkts); papildu noteikums, kas ļauj Bosnijas un Hercegovinas attiecīgajām iestādēm piekļūt *Frontex* telpām ar izpilddirektora atļauju (11. panta 5. punkts); grozīts pants par imunitāti attiecībā uz privilēģijām, kas atbilst noteikumiem par privilēģijām un imunitāti citām reģiona valstīm, paredzot funkcionālo imunitāti darbiniekiem, kurus *Frontex* norīko krimināllietās, civilīetās un administratīvajās lietās (12. pants); noteikums, ka Aģentūrai būtu jāinformē robežpolicija par to, kam ir izsniegti akreditācijas dokumenti (14. panta 6. punkts); noteikums, kas ļauj Bosnijai un Hercegovinai pieprasīt izbeigt tādu atsevišķu darbinieku izvietojumu, kuri pārkāpj statusa nolīgumu, operacionālo plānu vai valsts tiesību aktus (18. panta 7. punkts); noteikums par nolīguma provizorisku piemērošanu līdz tā spēkā stāšanās dienai (22. panta 2. punkts). Atšķirībā no citiem statusa nolīgumiem nolīgumā ar Bosniju un Hercegovinu ir noteikta teritorija, kurā vienības dalībnieki var veikt savus uzdevumus atbilstoši tai teritorijai, kurā var darboties Bosnijas un Hercegovinas robežpolicija, proti, teritorijā, kas sniedzas 10 km iekšzemē no robežas, un robežšķērsošanas vietās — lai to atspoguļotu, 2. un 10. pants tika pielāgots.

Ar pievienoto priekšlikumu Padomes lēmumam Komisija ierosina parakstīt Nolīgumu starp Eiropas Savienību un Bosniju un Hercegovinu par darbībām, ko Bosnijā un Hercegovinā veic Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra.

Situācija Šengenas asociētajās valstīs

Ar šo priekšlikumu pilnveido Šengenas *acquis* ārējo robežu pārvaldības jomā. Tomēr Savienībai nav pilnvaru noslēgt statusa nolīgumu ar Bosniju un Hercegovinu tādā veidā, ka tas būtu saistošs Norvēģijai, Islandei, Šveicei un Lihtenšteinai. Lai nodrošinātu, ka robežsargiem un citiem attiecīgajiem darbiniekiem, kurus minētās valstis nosūta uz Bosniju un Hercegovinu, ir tāds pats statuss, kāds paredzēts gaidāmajā statusa nolīgumā, statusa

nolīgumam pievienotajā deklarācijā būtu jānorāda, ka ir vēlams starp Bosniju un Hercegovinu un katru no šīm asociētajām valstīm noslēgt līdzīgus nolīgumus.

Šis lēmums ir to Šengenas *acquis* noteikumu pilnveidošana, kuru īstenošanā Īrija nepiedalās saskaņā ar Padomes Lēmumu 2002/192/EK⁶; tādēļ Īrija nepiedalās šā lēmuma pieņemšanā un Īrijai šis lēmums nav saistošs un nav jāpiemēro. Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Dānija nepiedalās šā lēmuma pieņemšanā un Dānijai šis lēmums nav saistošs un nav jāpiemēro.

- **Saskanība ar citām Savienības politikas jomām**

Kontroles pastiprināšana pie Bosnijas un Hercegovinas robežām pozitīvi ietekmēs Savienības ārējo robežu pārvaldību, kā arī pašas Bosnijas un Hercegovinas robežu pārvaldību. Statusa nolīguma noslēgšana būtu saistīta ar plašākiem sadarbības mērķiem un prioritātēm, kas izklāstītas Eiropas Savienības Stabilizācijas un asociācijas nolīgumā ar Bosniju un Hercegovinu⁷.

Statusa nolīguma noslēgšana varētu arī atbalstīt plašākus Eiropas Savienības centienus un saistības vēl vairāk attīstīt spējas, tādējādi veicinot krīzes situāciju pārvarēšanu un konvergenci ārlietu un drošības jautājumos starp Savienību un Bosniju un Hercegovinu.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

- **Juridiskais pamats**

Šā priekšlikuma juridiskais pamats ir LESD 77. panta 2. punkta b) un d) apakšpunkts un 79. panta 2. punkta c) apakšpunkts saistībā ar LESD 218. panta 5. punktu.

Eiropas Savienības kompetence noslēgt statusa nolīgumu ir skaidri paredzēta Regulas (ES) 2019/1896 73. panta 3. punktā, kurā noteikts, ka “[a]pstākļos, kuros no pastāvīgā korpusa nepieciešama robežu pārvaldības vienību izvietošana trešā valstī, kur vienību dalībnieki īsteno izpildpilnvaras, Savienība [...] noslēdz ar attiecīgo trešo valsti statusa nolīgumu”.

Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 3. panta 2. punktu Savienības ekskluzīvā kompetencē ir noslēgt starptautisku nolīgumu, *inter alia*, ja tā slēgšana ir paredzēta Savienības leģislatīvajā aktā. Regulas (ES) 2019/1896 73. panta 3. punktā ir paredzēts, ka “Savienība [...] noslēdz ar attiecīgo trešo valsti statusa nolīgumu”. Tāpēc nolīgums, ko paredzēts parakstīt un noslēgt ar Bosniju un Hercegovinu, ir Eiropas Savienības ekskluzīvā kompetencē. Saskaņā ar Regulas (ES) 2019/1896 73. panta 3. punktu ierosinātā statusa nolīguma pamatā ir nolīguma paraugs, ko Komisija pieņēma 2021. gada decembrī⁸.

- **Subsidiaritāte un proporcionalitāte**

Nepieciešamība pēc vienotas pieejas

Statusa nolīgums ļaus Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūrai izvietot Bosnijā un Hercegovinā Eiropas Robežu un krasta apsardzes vienības, izmantojot visas iespējas, ko sniedz Regula (ES) 2019/1896. Ja šāda instrumenta nebūtu, dalībvalstis varētu veikt tikai divpusēju izvietošanu, lai izstrādātu un īstenotu Eiropas robežu integrēto pārvaldību un

⁶ Padomes Lēmums 2002/192/EK (2002. gada 28. februāris) par Īrijas lūgumu piedalīties dažu Šengenas *acquis* noteikumu īstenošanā (OV L 64, 7.3.2002., 20. lpp.).

⁷ OV L 164, 30.6.2015., 2.–547. lpp.

⁸ Paziņojums COM(2021) 829.

palīdzētu Bosnijai un Hercegovinai tikt galā ar ievērojamu skaitu migrantu, kuri plāno tranzītā šķērsot tās teritoriju. Tāpēc, lai labāk pārvaldītu Bosnijas un Hercegovinas robežas, ir vajadzīga vienota pieeja.

Ierosinātā nolīguma noteikumi nepārsniedz to, kas ir nepieciešams tā mērķu sasniegšanai: pamatojoties uz statusa nolīguma paraugu, tie aptver visus aspektus, kas vajadzīgi, lai robežu pārvaldības vienības veiktu darbības, būdamas daļa no pastāvīgā korpusa, kas izvietots trešā valstī, kurā vienību dalībnieki īstenos izpildpilnvaras, proti, tie attiecas uz operāciju tvērumu, civiltiesisko atbildību un kriminālatbildību, vienību dalībnieku uzdevumiem un pilnvarām, ar vietējā biroja izveidi saistītiem pasākumiem un praktiskiem ar pamattiesību ievērošanu saistītiem pasākumiem.

3. EX POST IZVĒRTĒJUMU, APSPIEŠANOS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

- **Ex post izvērtējumi / spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaudes**

Tā kā šis būs jauns nolīgums, nav iespējams veikt esošo instrumentu izvērtējumu vai atbilstības pārbaudes. Sarunām par statusa nolīgumu nav nepieciešams ietekmes novērtējums.

- **Pamattiesības**

Saskaņā ar Regulas (ES) 2019/1896 88. apsvērumu Komisija novērtēs pamattiesību stāvokli Bosnijā un Hercegovinā saistībā ar statusa nolīgumā ietilstošajām jomām un informēs par to Eiropas Parlamentu.

Paredzētais nolīgums ietvers praktiskus pasākumus, kas saistīti ar pamattiesību ievērošanu, un ar paredzēto nolīgumu nodrošinās pamattiesību pilnīgu ievērošanu tādu darbību veikšanas laikā, kuras tiek organizētas uz nolīguma pamata. Nolīguma 8. panta 5. punktā tiks paredzēts neatkarīgs un efektīvs sūdzību izskatīšanas mehānisms saskaņā ar attiecīgajiem Regulas (ES) 2019/1896 noteikumiem, lai uzraudzītu un nodrošinātu pamattiesību ievērošanu visās darbībās, kas tiek organizētas uz nolīguma pamata.

- **Datu aizsardzība**

Tā kā statusa nolīguma noteikumi par personas datu nosūtīšanu būtiski neatšķiras no statusa nolīguma parauga un atbilst Regulai (ES) 2019/1896, šā statusa nolīguma noteikumi nav apspiesti ar Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Statusa nolīgumam kā tādām nav nekādas finansiālas ietekmes. Robežu pārvaldības vienību faktiskā izvietošana, kura notiktu, pamatojoties uz operacionālo plānu, radītu izmaksas, kas būtu jāsedz no Aģentūras budžeta. Turpmākās darbības saskaņā ar statusa nolīgumu tiks finansētas no Aģentūras pašu resursiem, kā paredzēts Savienības gada budžeta ciklā.

Savienības iemaksas Aģentūrai jau ir daļa no Savienības budžeta, kā noteikts Padomes secinājumos par daudzgadu finanšu shēmas pamatnolīgumu.

5. CITI ELEMENTI

- **Īstenošanas plāni un uzraudzīšanas, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība**

Komisija nodrošinās statusa nolīguma īstenošanas pienācīgu uzraudzību.

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par to, lai Eiropas Savienības vārdā parakstītu un provizoriski piemērotu Nolīgumu starp Eiropas Savienību un Bosniju un Hercegovinu par operacionālajām darbībām, ko Bosnijā un Hercegovinā veic Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību (LESD) un jo īpaši tā 77. panta 2. punkta b) un d) apakšpunktu un 79. panta 2. punkta c) apakšpunktu saistībā ar 218. panta 5. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

- (1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2019/1896 73. panta 3. punkts¹ paredz, ka apstākļos, kuros no Eiropas Robežu un krasta apsardzes pastāvīgā korpusa nepieciešama robežu pārvaldības vienību izvietošana trešā valstī, kur vienību dalībnieki īsteno izpildpilnvaras, Savienībai jānoslēdz ar attiecīgo trešo valsti statusa nolīgums, balstoties uz Līguma par Eiropas Savienības darbību 218. pantu.
- (2) Padome 2022. gada 18. novembrī pilnvaroja Komisiju sākt sarunas ar Bosniju un Hercegovinu par nolīgumu par operacionālajām darbībām, ko Bosnijā un Hercegovinā veic Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra ("nolīgums")².
- (3) Minētās sarunas veiksmīgi noslēdzās.
- (4) Šis lēmums ir to Šengenas *acquis* noteikumu pilnveidošana, kuru īstenošanā Īrija nepiedalās saskaņā ar Padomes Lēmumu 2002/192/EK³; tādēļ Īrija nepiedalās šā lēmuma pieņemšanā un Īrijai šis lēmums nav saistošs un nav jāpiemēro.
- (5) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju⁴, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Dānija nepiedalās šā lēmuma pieņemšanā un Dānijai šis lēmums nav saistošs un nav jāpiemēro. Tā kā šis lēmums pilnveido Šengenas *acquis*, Dānija saskaņā ar minētā protokola 4. pantu sešos mēnešos pēc tam, kad Padome ir pieņēmusi lēmumu par šo lēmumu, izlemj, vai tā šo lēmumu ieviešīs savos tiesību aktos.
- (6) Tādēļ nolīgums būtu Savienības vārdā jāparaksta, ņemot vērā, ka tas vēl noslēdzams. Savienības vārdā būtu jāapstiprina pievienotā deklarācija attiecībā uz Islandi, Norvēģijas Karalisti, Šveices Konfederāciju un Lihtenšteinas Firstisti.

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/1896 (2019. gada 13. novembris) par Eiropas Robežu un krasta apsardzi un ar ko atceļ Regulas (ES) Nr. 1052/2013 un (ES) 2016/1624 (OV L 295, 14.11.2019., 1. lpp.).”

² OV L 300, 21.11.2022., 25. lpp.

³ Padomes Lēmums 2002/192/EK (2002. gada 28. februāris) par Īrijas lūgumu piedalīties dažu Šengenas *acquis* noteikumu īstenošanā (OV L 64, 7.3.2002., 20. lpp.).

⁴ Protokols Nr. 22 par Dānijas nostāju (OV C 326, 26.10.2012., 299. lpp.).

- (7) Lai nodrošinātu iespēju steidzami izvietot Eiropas Robežu un krasta apsardzes pastāvīgo korpusu Bosnijas un Hercegovinas teritorijā, nolīgums būtu jāpieņem provizoriski.
- (8) Saskaņā ar Līgumiem Komisijai ir jānodrošina nolīguma parakstīšana ar noteikumu, ka vēlāk tas tiek noslēgts.
- (9) Saskaņā ar Līgumiem Komisijai ir arī jānodrošina, ka Bosnijai un Hercegovinai tiek paziņots par Savienības nodomu nolīgumu provizoriski pieņemt no tā parakstīšanas dienas līdz tā spēkā stāšanās dienai,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Ar šo Savienības vārdā tiek apstiprināta Nolīguma starp Eiropas Savienību un Bosniju un Hercegovinu par operacionālajām darbībām, ko Bosnijā un Hercegovinā veic Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra, parakstīšana, ņemot vērā tā noslēgšanu vēlāk.

Nolīguma teksts ir pievienots šim lēmumam.

2. pants

Savienības vārdā tiek apstiprināta šim lēmumam pievienotā deklarācija.

3. pants

Nolīgumu pieņem pagaidu kārtā saskaņā ar nolīguma 22. panta 2. punktu no tā parakstīšanas dienas līdz tā spēkā stāšanās dienai.

4. pants

Šis lēmums stājas spēkā tā pieņemšanas dienā.

Briselē,

*Padomes vārdā —
priekšsēdētājs*